

[Horn.]

lighederne for den jævne borger for at finde ud af det.

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): I anledning af det konkrete spørgsmål fra hr. Arne Larsen om rigtigheden af en ændring af ekspropriationslovgivningen i retning af, at man skulle kunne ekspropriere f. eks. på grund af støj, vil jeg gerne sige, at jeg tror, hr. Arne Larsen ikke har tænkt sagen nok igennem, men nu er det jo heller ikke noget, vi skal afgøre lige på stedet. Ekspropriation er ifølge sagens natur en tvangsafståelse, et magtmiddel, det offentlige bruger over for private til at tvangsforflytte dem. Allerede i dette ligger der jo en fornemmelse af en mærkværdig konstruktion, som skulle gå ud på, at man skulle kunne tvangsforflytte folk fra et støjramt område, hvor de gerne vil blive. Hvad angår den anden side af det — og jeg tror, det mere er den, hr. Arne Larsen tænker på. — nemlig det erstatningsmæssige, mener jeg ikke, der er så forfærdelig megen uenighed, og det er altså heller ikke det, jeg har svaret på.

Jeg tror nok, at selve ekspropriationsinstitutionen vil blive meget vanskeligt at få tilpasset det formål, som vi i øvrigt er enige om.

Hermed sluttede forhandlingen.

§ 1

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslaget

forkastedes med 112 stemmer mod 11.

§§ 2-5

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af merværdiafgift på fødevarer [af Hanne Reintoft].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XL) findes i tillæg A. sp. 3615, fremsættelsen i tidenden sp. 6260).

Forslaget sattes til forhandling.

Finansministeren (Ninn-Hansen): Det forslag til beslutning, fru Hanne Reintoft har fremsat, er motiveret med, at fødevareromsen rammer hårdest de grupper i samfundet, der udgøres af pensionister, læringe og studerende. Det skal jeg ikke benægte at momsens kan gøre; den kan være mest følelig for de mindst bemidlede grupper i samfundet. Det er jo imidlertid noget, man hele tiden har været opmærksom på; det var det flertal i folketinget også, der i 1967 vedtog merværdiafgiften, for øvrigt med fru Hanne Reintofts stemme. Dengang var man også klar over, at momsens kunne få de virkninger, fru Hanne Reintoft omtaler i sin fremsættelsestale, og der blev gennemført forskellige foranstaltninger, der havde det formål at lette situationen for pensionister, læringe, studerende m. fl. Det har man fulgt op ved de forhøjelser, der er sket; der skete en forhøjelse i 1968 fra 10 til 12½ pct., og også ved den lejlighed blev der givet kompensationer: folke- og invalidepensionerne blev forhøjet, børnetilskuddene blev større, og de beløb, der er til rådighed for Ungdommens Uddannelsesfond, blev forøget. Da momsens i 1970 blev forhøjet til 15 pct., blev de her nævnte ydelser igen forhøjet.

Jeg kan også nævne, at der siden merværdiafgiftens gennemførelse er blevet ydet statstilskud til nedsættelse af forbrugerprisen på mælk, smør og ost, således at disse varer bliver friholdt for den prisstigning, der kom ved momsens indførelse.

Det har flere gange under drøftelser af merværdiafgiften her i tinget været fremhævet, at undtagelser fra afgiftspligten gjorde loven besværlig at arbejde med. Jeg tror ikke, jeg behøver at komme nærmere ind på de vanskeligheder, der ville opstå, hvis hele fødevarerområdet skulle undtages fra afgifts-

[Finansministeren.]

pligten. De, der har været beskæftiget i forskellige udvalg vedrørende merværdiafgiften, er jo i hvert fald helt bekendt med de uhyre vanskeligheder, der ville opstå, hvis man tog disse varegrupper ud af merværdiafgiften. Det ville betyde øget arbejde for erhvervslivet, især for de mange detailhandlere, der både handler med levnedsmidler og med andre varer; sådanne blandede virksomheder ville også være betydelig vanskeligere at kontrollere for toldvæsenet, hvis man gennemførte det, fru Hanne Reintoft ønsker.

Merværdiafgiften på fødevarer anslås at indbringe noget over 2 milliarder kr. årlig; staten har på den anden side en udgift på knap 200 mill. kr. årlig til den omtalte nedbringelse af forbrugerprisen på mejeriprodukter.

Fru Hanne Reintoft mener, at kasseoverskuddet giver råd til en nedsættelse af statens indtægter ved momsens på fødevarer. Kasseoverskuddet er efter regeringens opfattelse og også efter mange andres opfattelse et nødvendigt led i den økonomiske politik. Hvis vi nedsatte statens indtægter med provenuet af momsens på fødevarer, måtte man skaffe sig indtægter andetstedsfra.

Af de grunde, jeg her har anført, skal jeg anmode det høje ting om at afvise det foreliggende forslag.

Forslagsstilleren (Hanne Reintoft): Det har jo ikke fra denne regerings side manglet på løfter om social balance, men samtidig med, at man afgav disse løfter, har man koldt og kynisk udhulet den almindelige befolknings levestandard. Man er kommet med løfter om kompensationer til de dårligst stillede og indrømmer nu, at kompensationen for f. eks. fødevaremomsen kun er 200 mill. kr., medens provenuet er 2 milliarder kr.; man har skåret deres levestandard så drastisk ned, at det ikke er flasker at tale om, at der er faktiske fattigdomssymptomer i tusinder af hjem i Danmark.

I foråret har vi behandlet en række lovforslag, der netop har omhandlet de grupper, som er ramt særlig hårdt af regeringens nedskæringspolitik. Vi har behandlet forslag om de arbejdsløses vilkår, vi har behandlet forslag, der omfatter pensionisterne, og vi

har behandlet forslag om arbejdernes dyrtidsregulering. På alle disse områder har regeringen og dens partier indtaget den holdning, at lige meget, hvor hårdt det gik ud over de pågældende grupper, skulle nedskæringspolitikken gennemføres, også selv om det ramte den såkaldt sociale balance meget hårdt.

Gennem forsøg på lønstop, gennem prisforhøjelser og gennem en beskatning, der lammer de almindelige lønmodtagers købekraft, er der regeret til gavn for meget få, men til gengæld til skade for mange. Afskaffelsen af moms på fødevarer vil ikke skabe en rimelig social balance, men vil dog skære toppen af de urimeligheder, der begås mod den del af befolkningen, der skal leve for en normal arbejderløn eller, endnu værre, for de sociale almisseydelser, der bliver tilovers til pensionister og arbejdsløse i stedet for den egentlige erstatning, de burde have.

Momsen er i sig selv en asocial beskatningsform, og hvis det kan glæde finansministeren, skal jeg gerne udtrykke min dybe beklagelse over, at den i sin tid blev gennemført. Jeg havde gerne set det undgået, men havde desværre ikke politiske kræfter til at præge SF til det engang.

Momsen rammer hårdt nedad, den medfører endda det misforhold, at mennesker, der tjener så lidt, at de selv efter regeringens udsagn ikke burde beskattes, rammes af denne skattebyrde. Det er en misvækst, der aldrig skulle have været ind i dansk skattepolitik. Men stemte den nuværende borgerlige regering dengang imod af opportuniste, af taktik, så må man sige, at man dog siden forstod at bruge den rigtig godt, da man efterhånden satte momsens op fra de 10 pct. til de nu 15 pct., og vi ser jo, at et enkelt af regeringspartierne, nemlig venstre, har rumlet jævnlige planer om at sætte den yderligere i vejret. Det må glæde partiet med denne reaktionære tankegang, at man nu får støtte af det ultrareaktionære parti, der kalder sig kristeligt folkeparti, som jo smukt slutter op om venstres tanker om en forhøjet moms og endda kræver den op på 25 pct.

Det er altså i landets mest reaktionære kredse, man har planer om at stramme denne asociale brandskatning endnu mere. Vi er vel alle sammen klar over, at det også hænger sammen med den stærke lyst til at

[Hanne Reintoft.]

føre os ind i fællesmarkedet, men det gør jo ikke tanken bedre.

Af alle former for moms er momsen på fødevarer dog uden sammenligning den mest asociale. Og når nu finansministeren vil tale fortid, må jeg måske minde om, at det konservative folkeparti, da man i sin tid ville gennemføre en oms i engrosledet og ikke i detailledet, netop gjorde opmærksom på, at man ikke ville have oms på fødevarer, og at den daværende finansminister udtalte i dagbladet Vestkysten, at man fra konservativ side ikke var så uanstændig, at man ville lægge oms på ganske almindelige menneskers ganske almindelige fødevarer. Man kan slå tilbage i Vestkysten og se disse velklingende ord, inden man har så travlt med andres fortid og samvittighed.

Fødevarer forbruges af alle uanset indtægt, men uanset indtægt kan man jo alligevel kun spise sig mæt. At boligspekulanten og den hovedrige skibsreder tillader sig flottere spisevaner end folkepensionisten og den arbejdsløse murersvend, ændrer dog ikke ved det forhold, at pensionisten og den arbejdsløse, ja, også den faglærte, der endnu er i arbejde, må bruge en betydelig større del af sin indtægt til mad end de velhavere, der nyder godt af vores uretfærdige samfunds arbejdsfri indtægter.

Jeg vil gerne illustrere de asociale forhold, der følger madmomsen. Ifølge Danmarks Statistik bruger pristalsfamilien — ganske vist et besynderligt og udefinerbart begreb — omkring 25 pct. af sin indkomst til mad. For pensionisterne kan det ikke klares for en fjerdedel af de karrige pensioner, de får; man må regne med, at omkring halvdelen af pensionen anvendes til kost. Med en momsprocent på 15 betyder det, at landets pensionister betaler 7,5 pct. af hele pensionen i madmoms, også de, der kun har pensionen og altså ikke burde beskattes. For en arbejder med en årsindtægt på 30.000 kr. kan man regne med et forbrug til mad på omkring 12.000 kr., altså 40 pct. af indkomsten, og det giver en madmoms på 6 pct. af hele indtægten.

Anderledes stiller sagen sig ganske rigtigt for direktøren, der tjener f. eks. 200.000 kr. i årsgage. Han kan hverken spise for 50 pct. eller 40 pct. af sin indkomst, men selv om han har et madforbrug, der ligger betyde-

ligt over pensionistens og arbejderens, kan han vel næppe bruge mere end 30.000 kr. til mad, eller 15 pct. af sin indkomst. Det giver ham en moms på 2,25 pct. eller altså mindre end en tredjedel af, hvad pensionisten må betale.

Helt grelt bliver forholdet, hvis vi tager vores virkelige velhavere, f. eks. folk med et par millioner kroner i indtægt om året som f. eks. vores skibsredere. Trods dyre vaner bruger man vel næppe mere end 50.000 kr. til mad. Det svarer til 2,5 pct. af hele indkomsten, og her kommer momsen altså til at ramme med 0,37 pct. Det må da være tal, der taler, også når man står her og snakker om den lidt bedre uddannelsesstøtte og disse 200 mill. kr., der er givet i tilskud til mælk og brød.

Mens madmomsen koster pensionisten 7,5 pct., slipper millionæren altså med 0,37 pct. Skulle de beskattes efter den progressive statsskat, ville forholdet være omvendt; så ville pensionistens trækprocent være 0, arbejderens 37, direktørens 57-58, og skibsrederen ville trods de skattebegunstigelser, som velhavere har, komme endnu højere op. Denne beskatningsform, der både virker socialt urimeligt og helt udmarvende for de laveste indtægter, bør derfor fjernes omgående.

Dette forslag bør ikke underkastes samme behandling, som regeringen og dens partier desværre alt for ofte har givet andre rimelige og socialt betonedede forslag. Af og til virker det jo næsten, som om man slet ikke forstår, at befolkningen faktisk har store økonomiske vanskeligheder. Som jeg har sagt mange gange før, er vi ved at få en ny gruppe af fattige mennesker i Danmark, mennesker med indtægter på omkring 40.000-50.000 kr. med kostbare børnepasningsudgifter, kostbar husleje og ingen mulighed for at få del i de sociale hjælpeydelse.

Der er også en massiv modstand mod madmomsen i befolkningen. Mit parti kunne i løbet af 0,5 med meget få mennesker på gaden samle næsten 30.000 underskrifter imod den ind. Det var meget, meget let at få folk til at protestere mod denne moms, og det er vores klare indtryk, at den er meget forhadet.

Efter de beregninger, det økonomiske sekretariat har lavet, skulle der i dette fi-

[Hanne Reintoft.]

nansår komme omkring 2,3 milliarder kr. i statskassen alene gennem momsens på fødevarer. Jeg synes lige, finansministeren glemte 300 mill. kr., for det er ikke 2 milliarder kr., der kommer ind, det er 2,3 milliarder kr., og det må jo være det tal, der stilles op mod disse 200 mill. kr., der bliver givet i forskellige tilskud og kompensationer.

Selv om jeg ved, det piner finansministeren at tale om kasseoverskuddet, især i hvert fald at tale ærligt om det, må vi have regnskabet fra sidste år i erindring, hvor kasseoverskuddet blev 1 milliard kr. større end forudset, og hvor hovedparten af det forhøjede overskud stammede fra momsens på grund af forhøjelsen fra 12,5 pct. til 15 pct. Der er altså ekstra grund til at betragte momsens på fødevarer med ekstra alvor.

Det viser sig jo også, at selv regeringens beregninger og forventninger til momsens er oversteget, og det kunne dog i hvert fald hos rimelige borgerlige politikere, skulle man tro, give anledning til visse overvejelser og samvittighedskvaler. Der opkræves jo mere, end selv finansministeren havde regnet med, og dette ekstrabeløb er netop hentet fra de daglige fornødenheder, fra fødevarerne, der udgør en større og større del af almindelige menneskers udgifter.

Jeg synes, det er værd at gøre opmærksom på, at det at slette momsens på mad ikke ville berøre statens muligheder for at varetage sine forpligtelser, for det vil det urimelig store kasseoverskud i forvejen sørge for, og det er jo ikke klarert ved at sige, at vi er mange, der synes, der skal være et kasseoverskud. Jeg tror ikke, skatteborgerne synes, der skal være et kasseoverskud, og det er jo ikke dokumenteret, at man skal have det, ved at man siger, man synes det. I øvrigt ved jeg slet ikke, hvad man egentlig synes, for i begyndelsen syntes man, at man skulle have et kasseoverskud på 1,5 milliarder kr., og nu skal vi efterhånden have et på 6 milliarder kr. Så dette, at man synes, er jo altså et ret svævende begreb. Det kan være,

man simpelt hen bare synes, at man skal opsuge skattepenge fra folk med jævne indtægter.

Vi vil meget stærkt understrege, at det er et for stort kasseoverskud, og at det er opkrævet bl. a. over denne moms på mad, der er en asocial beskatning. Jeg vil meget gerne igen understrege, at den rammer de svagest stillede meget hårdt. De svagest stillede er i forvejen ramt hårdt af denne folketingsamlings politik, og vi vil anbefale dette forslag til meget hurtig behandling og til vedtagelse. Der er absolut stemning for det ude blandt folk, det kan vi stå inde for.

Grünbaum: Der er ingen tvivl om, at fødevareposten udgør en relativt stor andel af budgettet for de mindre indkomster, men det er jo ikke nogen nyhed, det vidste vi også, da vi i sin tid gennemførte momsens, og vi havde også dengang både her i salen og i udvalget en ret indgående drøftelse af problemet om, hvorvidt fødevarer skulle belægges med en merværdiafgift. Vi valgte dengang at sige, at hvis merværdiafgiften skal fungere rigtigt, bør den så vidt muligt omfatte hele vareområdet.

Jeg skal ikke her komme ind på alle de problemer af administrativ og teknisk karakter, der rejser sig, hvis man skal holde fødevarerne specielt uden for momssystemet, men det er altså hovedsagelig tekniske og administrative grunde, der gør, at man må nå til den slutning, at hvis momssystemet skal fungere rigtigt, skal det så vidt muligt omfatte alle varer uden undtagelse.

Noget helt andet er, at jeg godt kan være enig i nogle af de betragtninger, fru Hanne Reintoft gjorde gældende. Det er også vores fornemmelse, at der med de to forhøjelser, der er gennemført af momsens, fra de 10 pct. op til 15 pct. ...

(Der nedkastes sedler fra tilhørerpladserne).

Tredje næstformand (From): Jeg må bede om at blive fri for den slags.

Grünbaum: Det er også vores fornemmelse, at der med de to forhøjelser af momsen, som regeringen har gennemført, altså forhøjelserne op til de 15 pct., er rykket ved det rigtige forhold, det forhold, som vi i hvert fald fastlagde, da momsen blev gennemført i sin tid. Dengang blev der jo gennemført disse tilskud til mejeriprodukterne, og ved de senere lejligheder, hvor man har forhøjet momsen, har regeringen ikke været til at formå til at give en rimelig kompensation for disse forhøjelser. Jeg erindrer da i hvert fald også, at mit parti heller ikke anså de kompensationer, der blev givet til pensionister m. fl., for rimelige, og derfor kan jeg godt være enig med fru Hanne Reintoft i disse almindelige betragtninger. Regeringen har ikke gennemført disse momsforhøjelser på en rimelig måde, man burde have forhøjet tilskuddet til mejeriprodukterne, som var led i den oprindelige gennemførelse af momsen på de 10 pct.; det har man ikke gjort.

Men som sagt, mit partis standpunkt er, at man ikke skal undtage fødevarerne fra momsen specielt, det giver en meget dårlig merværdiafgift, vanskeligere at administrere; man skal hjælpe de mennesker, der her er tale om, på en anden måde. Det kan jo gøres ved forhøjelse af pensionerne, som det til en vis grad også er gjort, det kan også gøres ved direkte tilskud til mejeriprodukterne, og det kan gøres ved andre skattemlægninger.

Regeringen har altså ikke givet tilstrækkelig kompensation for forhøjelserne, og nu taler man om yderligere forhøjelser — finansministeren har jo også talt om forhøjelse af momsen — og jeg er da ikke sikker på, at sådanne forhøjelser vil blive gennemført på en rimelig måde, hvis det er denne regering, der skal gøre det. Jeg har da også udtalt min skepsis over for finansministerens tanker på dette område, og før vi ser nogle konkrete tal, vil vi slet ikke drøfte disse problemer.

Vi kan altså ikke medvirke til at gennemføre fru Hanne Reintofts forslag, men vil meget gerne medvirke til andre foranstaltninger, der kan lette skattebyrden for mennesker med lave indkomster.

Erik Hansen (Vejle amt): Jeg kan straks sige, at vi heller ikke kan medvirke til at

gennemføre dette forslag til folketingsbeslutning.

Jeg skal ikke gøre så forfærdelig mange bemærkninger. Finansministeren nævnte de vanskeligheder, der vil opstå, hvis hele fødevareområdet skulle undtages fra afgiftspligten. Der er ikke alene tale om vanskeligheder; det vil være fuldstændig umuligt at administrere, det vil ikke kunne lade sig gøre. Så kan man vende tilbage til den beskætning, vi havde før, vi fik merværdiafgiften, almindelig omsætningsafgift, som så skal ligge i engrosleddet, produktionsleddet og fabrikationsleddet. Andet kan ikke lade sig gøre, det kan simpelt hen ikke lade sig administrere.

Der står jo mange ting i fremsættelsestalen, og fru Hanne Reintoft har nævnt andre ting her; man fik indtryk af, at det danske samfund bestod af personer, der skulle leve af sociale almisser eller var arbejdsløse murersvende. Så galt er det jo nu ikke. Vi har givet sociale kompensationer på de områder, hvor de var nødvendige for at give kompensation for momsens indførelse.

Fru Hanne Reintoft nævnte, at det var let at gå ud og samle underskrifter ind til modstand mod momsen, og det tror jeg da gerne, for man kan gå ud og samle underskrifter ind på modstand mod alt, hvad der hedder skat osv., hvis man kan gå ud og sige til folk: vil I skrive under her, så slipper I for det. Jeg synes, det er lidt uansvarligt, og det lader jo allerede til, at vi har fået nogle af underskrifterne, så det har nok været prøvet.

Jeg ville sådan set gerne have kaldt dette et paradeforslag, men jeg synes ikke, man kan kalde det et paradeforslag med den repræsentation, fru Hanne Reintoft har her i folketinget; jeg mener, der skal flere til en parade.

Vi kan altså ikke medvirke til folketingsbeslutningsforslagets gennemførelse.

Jens Frandsen: Venstre kan heller ikke medvirke til gennemførelse af dette forslag.

Jeg føler for så vidt, at jeg ikke har brug for at sige så forfærdelig meget, for det er jo et problem, der har været diskuteret ved flere lejligheder her i folketinget, om man skulle have moms på fødevarer, og vi har altid indtaget det standpunkt, at en moms måtte være alle varer omfattende. Sådan er

[Jens Fraudsen.]

det system, vi har, og det har venstre ikke haft noget at udsætte på. Vi tror heller ikke, at det af hensyn til administrationen vil være rimeligt at drage fødevarerne ud.

Jeg vil føje til, at kompensationerne har vi været enige om at indbygge i systemet, og jeg føler da, at de kompensationer, som man gennemførte, de to sidste gange momsen blev forhøjet, var udregnet efter de samme principper, som man tidligere havde fulgt, og jeg går da ud fra, at det er en linje, vi alle sammen er enige om at følge, hvis finansministeren en dag skulle komme i tanker om at foreslå en forhøjelse af momsen. Jeg vil da gerne herom sige, da fru Hanne Reintoft inddrog det i sin tale, at jeg ikke troede, det var momsprocenten, vi skulle diskutere i dag, men ene og alene ønsket om at få fødevarerne fritaget for momsen. Det er vi som sagt ikke tilhængere af, og jeg kan i øvrigt henvise til det, vi tidligere har sagt om dette, ligesom jeg fuldstændig kan tilslutte mig de begrundelser, som finansministeren i dag har givet for sin afvisning af forslaget.

Jørgen Andersen: Jeg har den største respekt for ethvert fornuftigt initiativ, som tilstræber at mildne den økonomiske luft for samfundets dårligst stillede mennesker, specielt når deres situation er dem påført uden egen skyld, men jeg kan ikke sympatisere med aktioner som den foreliggende, der tilstræber at imødekomme en del af samfundets ubemidlede på en anden del af jævnyrdige medborgeres bekostning. Fru Hanne Reintoft burde have betænkt, før hun fremsatte sit forslag, hvor mange små og netop ubemidlede handlende og erhvervsfolk som vil komme i en yderst utålelig situation, såfremt de skal sondre imellem momsbelagte og ikke-momsbelagte varer i deres daglige salg. Jeg tænker her især på vore mange ismejerier, kiosker, grønthandlere, slagtere, små købmænd, og sådan kunne man blive ved.

Det er i mine øjne ikke rimeligt, at sådanne mennesker skal tynges yderligere af både arbejdsmæssige og økonomiske besværligheder for at sikre, at andre ligestillede skal have det bedre.

Jeg er i øvrigt enig i de argumenter, som finansministeren netop har fremført her,

specielt vedrørende de administrative vanskeligheder for toldvæsenets ved opkrævningen; ligesom jeg er enig i de udtalelser, som er fremsat af andre partiordførere, og jeg skal blot meddele, at det radikale venstre må bedrøve fru Hanne Reintoft med, at vi ikke kan medvirke til forslagets fremme.

Ømann: Da momsen i sin tid blev indført, blev der udvist megen omhu med hensyn til at sørge for, at den sociale balance ikke forrykkedes, og med hensyn til at sørge for, at netop de grupper, som nævnes her i forslaget, ikke blev forfordelt. Det skete på en række felter dels over de direkte skatter, dels ved kontante tilskud og dels ved at billiggøre en stor sektor af de landbrugsvarer, som indgår i det daglige forbrug, nemlig mejeriprodukterne.

Nu er der jo sket noget siden den tid. Der er gennemført to ret kraftige forhøjelser af momsen, og ved disse forhøjelser er kompensationerne ikke fulgt med. F. eks. er der, så vidt jeg ved, ikke sket nogen ændring i billiggørelsen af mejeriprodukter, til trods for at momsbyrden er forøget for de pågældende befolkningsgrupper.

Jeg kan altså ikke være enig med finansministeren i, at der er kompenseret på samme måde, som der blev kompenseret i 1967.

Der er altså meget vel grund til at se på, hvordan den samlede skattebyrde hviler på disse befolkningsgrupper, og der er, så vidt jeg kan se, også på forskellige områder brug for korrektioner. Men den korrektion, der her foreslås, kan jeg ikke tiltræde. Vi har med meromsen en nogenlunde administrabel skat, og det, som ville ske, hvis man skulle skille fødevarerne ud, ville være, at vi fik et misfoster af en skat, som var umulig at administrere.

Vel, det kan lade sig gøre at skille fødevarerne ud. Man gør det jo i EEC-landene, og jeg er da meget spændt på, hvis den situation skulle opstå, at vi skulle ind i fællesmarkedet, om de samme partier så er lige så standhaftige, når det drejer sig om det forslag, som Kommissionen i februar 1968 fremlagde om momsens anvendelse på omsætningen af landbrugsprodukter. Ifølge dette forslag skal der anvendes en ensartet reduceret afgiftssats for langt de fleste landbrugsvarer. Det er altså et forslag, der er

[Ømann.]

parallelt med dette forslag, men det skal ikke gøre fru Hanne Reintoft til fællesmarkedstilhænger, for inden det er kommet så vidt, er der sket det, at de danske landbrugsvarerpriser er forøget med 10-15 pct., og så er vi jo lige vidt.

Jeg nævner dette som et kuriosum, men vil i øvrigt sige, at der er andre måder at komme om ved dette på, som administrativt er langt mere forsvarlige. Det er da muligt at gå langt videre ad den vej, som man gik ved momsens indførelse, nemlig at billigøre landbrugsprodukterne over de forskellige landbrugsordninger.

Sigsgaard: Jeg har jo tidligere taget stilling til tanken om at afskaffe moms på fødevarer, idet jeg for nogle måneder siden havde en større diskussion dels med finansministeren, dels og først og fremmest med hr. Aksel Larsen og, tror jeg, hr. Egon Jensen. Specielt hr. Aksel Larsen bedyrede dengang, hvor fuldstændig plat umuligt det ville være at afskaffe momsen på mad, og derfor er det interessant nu at høre hr. Ømann erklære, at selvfølgelig kan det gøres, for det er jo gjort i fællesmarkedslandene.

Det kan altså lade sig gøre — selv om man nok også må erkende, at det er en løsning, der giver visse administrative problemer — og det ville betyde en virkelig stor lettelse for mindre og små indkomster; det kan der vel ikke være tvivl om.

Men spørgsmålet er alligevel, om det ikke ville pege mere fremad at foreslå, at staten sikrer alle en minimumsindtægt, yder et persontilskud, sådan at ingen har under et vist minimum at leve af. Når jeg nu bruger udtrykket persontilskud, tænker jeg ikke på de meget små persontilskud, der i sin tid blev ydet, men at man virkelig gik over til at sikre alle denne minimumsindtægt.

Jeg ville foretrække den løsning kombineret med en forhøjelse af bundgrænsen for statsskatten og mere progression i skatteskalaen. Det sidste har VS jo tidligere fremsat forslag om. Men samtidig ville en kraftig indsats imod skattesnyderiet være nødvendig, for ellers ville en lang række hel- og halvmillionærer f. eks., der for en dels vedkommende i dag næsten ikke betaler skat,

få endnu et tilskud fra staten, og det var jo ikke meningen.

Persontilskud, højere bundgrænse, mere progression og en kraftig begrænsning af skattesnyderiet er efter vores mening en bedre løsning end afskaffelsen af moms på fødevarer. Man forsøger jo desværre tit fra kommunistisk side at skabe tvivl om vor stilling, som f. eks. i sidste uge, da kommunisterne i deres dagblad havde fået det ud af markedsdebatten, at vi på det nærmeste var tilhængere af fællesmarkedet. Det tror jeg dog ikke, der var andre, der fik ud af det. For at der derfor ikke skal være nogen misforståelser omkring vores stilling, vil jeg sige, at selv om vi altså foretrækker det alternativ, som jeg her løseligt har skitseret, kan vi selvfølgelig godt stemme for det kommunistiske forslag, hvis og når det kommer til tredje behandling.

Forslagsstilleren (Hanne Reintoft): Den konservative ordfører sagde til mig, at det var jo meget let at gå ud og samle underskrifter mod beskatning. Jeg må indrømme, at det konservative folkeparti også har rige traditioner, da man jo gik til valg på, at pengene lå bedst i borgernes lommer, og vel også nok fik en del stemmer på denne argumentation. Jeg ville dog tro, at det ville blive meget svært for en konservativ politiker at gå ud i befolkningen i dag og møde så megen tillid, at han kunne få en underskrift på et dokument, der gik mod den beskatning, da man jo uægtelig har følt, hvor meget hold der var i disse løfter. Man er blevet brandskattet siden denne valgpropaganda om, at der skulle opkræves mindre i skat.

Det er lidt beklageligt at høre afvisningen af dette forslag, ikke fordi jeg havde ventet nogen positiv indstilling til det, ikke fordi det kommer fra mig, men fordi jeg ikke af denne regering venter nogen positiv indstilling til en reel dokumentation for, at den almindeligt lønnede befolkning har vanskeligheder. Men jeg synes ikke, jeg har mødt ét eneste reelt argument. Først hævder man, at en sådan ordning er svær at administrere. Nu vil jeg indrømme, at danske skattemyndigheder ikke ligefrem er eksperter i administration, så det kan godt være, det ville overstige evnerne hos netop de danske skat-

[Hanne Reintoft.]

temyndigheder, men i andre lande, hvor man altså kan administrere sit skattesystem uden skandaler, kan det altså lade sig gøre, så det er i og for sig kun et argument, der kan gå på udygtighed, og det vil jeg i og for sig nødig beskyjde vore embedsmænd for. Det skulle nok være muligt at administrere dette, hvis den politiske vilje var til stede.

Så kommer man og siger: der er kompenseret. Der er jo ikke kompenseret, hr. finansminister. Vi har lige givet vore pensionister en ganske sølle forbedring på det efterslæb, de havde. De mener selv, de skulle have haft en 10-12 pct. forbedring; de har fået 4. Det ligger ganske klart, hvis man færdes ude mellem mennesker, at vores pensionister efterhånden er en gruppe borgere, der har meget, meget svært ved at klare sig, og som er henvist til usund kost. Man kan bare spørge statens husholdningsråd, de er ikke i stand til at opstille et kostskema for en invalidepensionistfamilie med 3 børn, for de kan ikke opstille en forsvarlig kostplan med de penge, der er tilovers, når normaludgifterne er trukket fra. Det er de faktiske forhold, hvad enten man kan lide dem eller ikke lide dem. Endelig kommer man med dette tågede argument, at man for at sove roligt skal have et kasseoverskud, men det er et dårligt argument, da kasseoverskuddet som sagt er blevet dobbelt så stort, som man havde regnet med, og det vil sige, at tanken i det er, at man bare opkræver så meget, som man vil, uden nogen fornuftig budgettering med dette kasseoverskud.

Jeg må også sige, at det var interessant at høre socialistisk folkeparti vedkende sig momsens som et almindeligt beskatningsinstrument. I sin tid var vi nogle i SF, der hævdede, at man var gået til valg mod momsens. Der blev fra SF's ledelse sagt, at man var gået til valg mod forbrugsskatter, der vendte den tunge ende nedad, men det gjorde momsens ikke. Siden er momsinstrumentet blevet benyttet, så det ganske klart kan dokumenteres, at det gør den, og nu fastholder man altså så som næste led i sin politik, at man anerkender beskatningsformen alligevel, selv om den er blevet det, man også fra de momsbegeistrede SF-eres side i 1966 hævdede, at den ikke måtte blive.

Må jeg så lige sige til hr. Sigsgaard, at vi

er ganske enige i det med skattesnyderiet, vi er ganske enige i, at bundgrænsen burde op, hvis det er forbundet med en omlægning af skatteskalaen, som hr. Sigsgaard også sagde, for fastholder man den nuværende skatteskala, vil det igen blive til fordel for dem med de største indtægter.

Med hensyn til at skabe usikkerhed om synspunkterne skal jeg kun ganske kort sige, at vi ganske rigtigt i Land og Folk refererede, at der herskede forvirring dengang. Det syntes vi, der gjorde, når man ville lave ændringsforslag til en dagsorden, der kunne acceptere forhandlingerne med Romunionen, selv om man ikke vil stemme for en tilslutning. Jeg mener, at man burde tage ganske konsekvent afstand fra alt, der går ind for en accept, og ikke engang pynte på det. Men lad det være sagt: det er da meget godt i hvert fald, at der ikke skal skabes uklarhed om, at man fra VS' side vil støtte, at vi prøver at lette den almindelige befolknings beskatningsvilkår, og jeg vil endnu en gang understrege, at selv om man kommer skattesnyderiet til livs, og selv om man lægger skatteskalaen om, er moms på fødevarer en asocial beskatning, der ganske klart vender den tunge ende nedad. Pensionisterne betaler mest i moms; de, der lever af sociale ydelser, og de ufaglærte arbejdere kommer så, og sådan går det hele skalaen op med stærke lettelser for de høje indtægter.

Finansministeren (Ninn-Hansen): Fru Hanne Reintoft beskæftiger sig en del med, hvad andre partier gjorde for nogle år siden. Men jeg synes, at fru Hanne Reintoft mangler at give os svar på, hvorfor hun deltog i gennemførelsen af merværdiafgiften. Nu har fru Hanne Reintoft talt to gange, men har ikke sagt noget om det, og det tror jeg da i og for sig, når vi skal tale om det fortidige, er det, vi alle er mest interesserede i at høre af en forslagsstiller, der har alle disse indvendinger imod et system, hun selv var med til at gennemføre. Der var jo ikke nogen, der tvang fru Hanne Reintoft til at stemme for gennemførelsen af merværdiafgiften, og derfor forstår jeg det ikke.

Jeg synes heller ikke, det har så forfærdelig megen interesse at få at vide, hvordan man administrerer i andre lande. Det, jeg derimod synes må have interesse i forbindelse med dette forslag, er, hvordan fødeva-

[Finansministeren.]

repriserne er i andre lande. Det er jo det, der interesserer de forbrugere, som fru Hanne Reintoft ønsker at tale til med dette forslag. I de lande, hvor jeg har været, mener jeg at kunne sige, at fødevarerpriserne har været af en sådan højde, at vi meget vel kan forsvare vore fødevarerpriser. Nu har jeg ikke været i alle lande, jeg har f. eks. aldrig været i Sovjetunionen. Jeg ved ikke, om fru Hanne Reintoft har været der, men hun kender sikkert priserne på fødevarer i Sovjetunionen, og det kunne da have interesse at få en sammenligning frem i stedet for alt det andet, der er talt om fra forslagsstilleren.

Erik Hansen (Vejle amt): Kun en kort bemærkning til fru Hanne Reintoft, der sagde, at vi gik til valg på, at pengene lå bedst i borgernes lomme. Nu er det altså ikke mig, der har fundet på det ord, og det er jeg egentlig ked af, for jeg synes, det er et godt ord, og at ordet er rigtigt, og at det var rigtigt at gå til valg på det, viste det skattefrie år, vi havde i 1969 — tror jeg det var — hvor der var et forbrug af den anden verden. Havde borgerne da beholdt lidt af pengene i lommen, havde meget set anderledes ud. Det er et godt ord, som vi stadig væk kan bruge.

Sigsgaard: Først den parentetiske bemærkning, at det er jo fantastisk endnu en gang fra kommunistisk side at høre denne insinuation om, at VS nærmest skulle være for fællesmarkedet eller i hvert fald skaber uklarhed omkring det eller har en uklar stilling til det. Det er dementeret over for det kommunistiske dagblad, og vores stillingtagen har været ganske klar her i folketinget. Man må jo spørge sig selv: hvad kan kommunisternes formål være med at skabe en sådan uklarhed? Burde man ikke koncentrere sig om at bekæmpe fællesmarkedet, som man siger man er så meget imod? Det tror jeg selvfølgelig på at man er. Burde man ikke koncentrere sig om det og så lade intrigerne ligge for en tid?

Må jeg dernæst sige til fru Hanne Reintoft, der siger, at hun er enig med VS i, at bundgrænsen bør op, og at skattesnyderiet bør bekæmpes osv., at det er ikke nogle forslag, som vi gerne vil have fremmet engang

ved lejlighed. De var fremsat her som et muligt alternativ og efter vores mening et bedre alternativ, hvis man ønsker at ændre den samlede beskatningsfordeling på forskellige befolkningsgrupper. Derfor må det ses i sammenhæng og som et alternativ til det kommunistiske forslag om momsens på mad, som selvfølgelig også er acceptabelt, men bare ikke vil være så godt på grund af de gener, der er forbundet med det.

Når vi nu er inde på en momsdiskussion, må jeg nævne endnu en gang, at på visse områder ville man uden større vanskeligheder kunne fjerne momsens, og de fleste ville nok synes, at det var rimeligt. For det første på receptmedicin. Hvis man så vil sige: ja men det giver også administrative problemer, for apotekerne sælger jo alt muligt andet fra solbriller til forskellige skønhedscremer, og hvad ved jeg, så kunne man jo passende gennemføre det forslag fremsat af SF, som, så vidt jeg erindrer, ligger på folketingets bord for tiden, om at nationalisere hele denne sektor og så sige: for fremtiden sælger apoteker den medicin, som der her er tale om, og ikke andet. Så ville man kunne afskaffe momsens på medicin. Hvis man altså ikke vil tage det skridt videre, som også har været diskuteret her i folketinget for et par dage siden, at den slags vigtige medicin simpelt hen skulle være gratis.

De andre områder, jeg vil nævne, er momsens på bøger f. eks. og på teater- og biografforestillinger. Det er, så vidt jeg ved, sådan, at en sportskamp — og jeg har ikke noget imod sportskampe — er momsfri, mens en teaterforestilling, en biografforestilling og bøger er belagt med moms. Det er altså helt skævt og i øvrigt i strid, så vidt jeg ved, med en international konvention. Det burde man under alle omstændigheder tage op.

(Kort bemærkning).

Forlagsstilleren (Hanne Reintoft): Jeg må lige sige til hr. Sigsgaard, at jeg synes, at en forhøjelse af bundgrænsen og en bekæmpelse af skattesvindler ikke er et alternativ til dette forslag, men bør ske sideløbende med en sanering af vores skattelovgivning, og som sådan har vi også støttet det.

Lad mig så i øvrigt sige med hensyn til

[Hanne Reintoft.]

den anden diskussion, at definitionen af begrebet forvirring selvfølgelig kan være forskellig fra parti til parti.

Finansministeren vil gerne, kunne jeg forstå, have nogle forklaringer på mine politiske handlinger i fortiden, og jeg vil så bare bede om, at det bliver en gensidighed. Jeg skal gerne forklare finansministeren, at jeg synes, det var meget forkert, at SF gik ind for moms, at jeg inden for partiet SF gjorde, hvad jeg kunne for, at vi kunne undgå det, men beklageligvis ikke havde politiske kræfter nok til det og i loyalitet mod det arbejderflertal, som jeg som mange andre ventede mig meget af, to måneder efter at det var kommet til, mente, at det måtte skånes og have tid til at konsolidere sig og bringe noget godt ud i livet. Det blev en skuffelse. Det anerkender jeg gerne, men jeg mener også, at det var rimeligt at give Danmarks første arbejderflertal en chance.

Men vil finansministeren så forklare mig, hvorfor det konservative folkeparti i 1962 sagde: vi skal have en engrosoms, for vi vil ikke være med til at lægge oms på fødevarer, men man så synes, at det er vældig godt at have gjort det i dag? Og med hensyn til Sovjetunionen skal jeg gerne oplyse, at alle almindelige fødevarer og i øvrigt også husleje, udevask osv. har minimumspriser, har meget, meget lave priser og udgør en meget ringe del af en almindelig sovjetborgers budget.

Finansministeren (Nimm-Hansen): Vil det sige, at fru Hanne Reintoft mener, at en almindelig arbejder i Sovjetunionen har lettere ved at købe fødevarer end en arbejder i Danmark? At den løn, han får for sit arbejde, giver mulighed for at købe flere fødevarer i Sovjetunionen end i Danmark? Det synes jeg var en interessant udtalelse, hvis det skal forstås på den måde. Hvis det blot er en meddelelse om et minimum, så har det jo ikke så stor interesse, for man kan jo lægge et minimum, hvor man vil.

Med hensyn til det andet spørgsmål vil jeg gerne sige, at en engrosomsætningsafgift kan administreres, selv om man undtager fødevarer, det kan en merværdiafgift derimod ikke.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til det udvalg, som tinget har nedsat angående forslag til lov om ophævelse af told af kaffe og om ophævelse eller nedsættelse af forbrugsafgifter af visse varer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til folketingsbeslutning om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde [af Kurt Brauer m. fl.].

Valgt blev: *Juul-Madsen, Knud Bro, Clara Munck, Erik Hansen (Vejle amt), Kristen Østergaard, Arne Christiansen, Per Møller, Skovmand, Bilgrav-Nielsen, Niels Helveg Petersen, Kjeld Olesen, Lene Bro, Holst, Frode Jakobsen, Orla Pedersen, Søgaard og Kurt Brauer.*

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Lønningsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om statens tjenestemænd i Grønland, forslag til lov om pension til statens tjenestemænd m. v. i Grønland og forslag til lov om tjenestemandslønninger m. m. og klassificering af statens tjenestemandstillinger i Grønland. Eksemplarer vil blive omdelt.

Trafikudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om offentlige veje. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 28. maj, kl. 11 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om beskatningen af pensionsordninger m. v.

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af kildeskatte-loven. (Ændringer i forbindelse med lov om beskatningen af pensionsordninger m. v.).

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v.

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om selvangivelsen af indkomst og formue, om foranstaltninger til kontrol med selvangivelsen og om straffen for skattesvig m. v.

5) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Ændringer i forbindelse med lov om beskatningen af pensionsordninger m. v.).

6) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om forkingets ombudsmand [af K. Axel Nielsen m. fl.].

7) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om tobaksafgifter.

8) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om offentlig sygesikring.

9) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsorden for folkettinget.

10) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om folkebiblioteker m. v.

11) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ekspropriation til anlæg af Færøernes specialskole i Thorshavn.

12) *Fortsættelse af anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus.

Mødet hævet kl. 15.25.

110. møde.

Fredag den 28. maj kl. 11.

Formanden: Medlem af folkettinget Hanne Reintoft har meddelt mig, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlig forsorg. (Udvidet hjælp i tilfælde af langvarig arbejdsløshed).

Udvalget til at drøfte problemer og modtage information vedrørende en ny storlufthavn og en fast forbindelse over Øresund har afgivet betænkning over forslag til lov om begrænsning af udbygning af Københavns lufthavn. Eksemplarer vil blive omdelt.

Finansudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Forbud mod propaganda for krig og mod racediskrimination m. v.), forslag til lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m. v. og forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af international konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder og af international konvention om borgerlige og politiske rettigheder med tilhørende valgfri protokol har afgivet betænkning over nævnte forslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folkettinget Jens Foged har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Finder ministeren det i overensstemmelse med de nye regler i vurderingsloven, at skyldrådet for Københavns amts søndre skyldkreds har ændret den af vurderingsrådet foretagne ansættelse af landbrugsjord i det såkaldte Vestskovområde fra 10-15.000 kr. til 40-50.000 kr. pr. ha.“

Medlem af folkettinget Søren B. Jørgensen har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for kulturelle anliggender at stille følgende spørgsmål: